

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын нөөцийн тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалтыг тус тус нэмсүгэй.

1/2 дугаар зүйлийн 2.2 дахь хэсэг:

“2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.”

2/3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн 3.1.10 дахь заалт:

“3.1.10. “аюулгүй байдлыг хангах” гэж нөөцийн бараа, материалыг хадгалж буй барилга байгууламж, тусгайлан бэлтгэсэн талбай, газар нутаг буюу объектыг хамгаалах үйл ажиллагааг.”

3/3¹ дүгээр зүйл:

“3¹ дүгээр зүйл. Үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

3¹.1. Үйл ажиллагаандаа хууль дээдлэх, нэгдмэл, харилцан уялдаатай, шуурхай, тасралтгүй байх, шинжлэх ухааны ололт, дэвшилтэт техник, технологи, мэдээллийн сүлжээг ашиглах зарчмыг баримтална.”

4/4 дүгээр зүйлийн 4.4 дэх хэсэг:

4.4. Энэ зүйлийн 4.2 дахь хэсэгт заасан аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн мэдээллийн санд бүртгүүлэх үүрэг хүлээнэ.

5/7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсэг:

“7.4. Энэ зүйлийн 7.1-т заасан гэрээт хадгалагчтай байгуулах хариуцлагын гэрээний загвар, дүгнэх журмыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.”

6/14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн 14.1.4, 14.1.5 заалт:

“14.1.4. улсын нөөцийн бараа, материалын хэрэгцээ шаардлагыг тооцоолох болон хэвийн хорогдол, нөөцлөх хугацаа тооцох журам батлах.”

“14.1.5.гамшиг, аюулт үзэгдлийн онцгой тохиолдолд онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын саналыг үндэслэн нэн шаардлагатай нөөцийн бараа, материалыг улсын нөөцөөс зарцуулах шийдвэр гаргаж, Засгийн газарт даруй танилцуулах.”

7/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн 15.1.5 заалт:

“15.1.5. Энэ хуулиар зохицуулж буй нөөцөд хамаарах бараа, материалын нэгдсэн мэдээллийн сан хөтлөх журам, заавар, маягтыг батлах.

2 дугаар зүйл. Улсын нөөцийн тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “шинэчлэх,” гэсний дараа “сэлгэх, аюулгүй байдлыг хангах,” гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн “хадгалах,” гэсний дараа “тэргүүн ээлжинд” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн 10.1.3 дахь заалтын “хадгалах,” гэсний дараа “хамгаалах, арчлах, засвар үйлчилгээ хийх, сэлгэх, инженер-техникийн болон аюулгүй байдлыг хангах,” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.3 дахь заалтын “тогтоох” гэсний дараа “, холбогдох журмыг батлах.” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Улсын нөөцийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хууль,” гэснийг “Төсвийн тухай хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль,” гэж, 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн 3.1.5 дахь заалт, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн “агуулахад” гэснийг “агуулах, эсхүл тусгайлан бэлтгэсэн талбайд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Улсын нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгээс 4.3 гэснийг хассугай.

ГАРЫН ҮСЭГ

БАТЛАВ:
МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД

**УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, хэрэгцээ

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах дараахь хууль зүйн болон практик хэрэгцээ, шаардлага байна.

1.1.Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван нэгдүгээр зүйлийн 1-д “Эх орныхоо тусгаар тогтнолыг батлан хамгаалж, үндэсний аюулгүй байдал, нийгмийн дэг журмыг хангах нь төрийн үүрэг мөн”, Арван есдүгээр зүйлийн 1-д “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна” гэж;

Мөн Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн Зорилго 7-д “Улсын батлан хамгаалах чадавхыг бэхжүүлж, хүний эрх, эрх чөлөө, нийгмийн дэг журам, иргэдийн амьдрах орчны аюулгүй байдлыг хангах, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах замаар хүн, нийгмийн аюулгүй байдлыг хангана”, Зорилт 7.3-д “Уламжлалт бус аюулын эрсдэлийг бууруулах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох чадавхыг бэхжүүлж, хүн-нийгмийн амар тайван орчныг бүрдүүлнэ”; “Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах чадавхыг нэмэгдүүлэн, тогтолцоог бэхжүүлж, улсын хэмжээний гамшгийн эрсдэлийн түвшнийг бүрэн тодорхойлно”, 7.3.15-д “Улсын нөөц, хүмүүнлэгийн тусламжийн зохицуулалт, хүч хэрэгслийн бэлэн байдлыг сайжруулж, гамшгийн голомтод эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох чадварыг бэхжүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-ын 3.4.1.5-д “Халдварт өвчний нийтийг хамарсан тархалт, гамшгийн үед авах арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангаж, урьдчилан сэргийлэх эм, тарилга, вакцин, био бэлдмэлийн улсын нөөцийг бүрдүүлнэ”, 3.4.1.11-д “Гамшиг, онцгой нөхцөл байдлын үед шаардлагатай эмнэлгийн тусламжийг хүн амд шуурхай хүргэх чадавхыг байнга дээшлүүлнэ”, 3.4.2.3-д “Стратегийн хүнсний бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийг баталгаажуулах урт хугацааны тогтвортой гэрээ байгуулах, гамшгийн үед хэрэглэх стратегийн хүнсний бүтээгдэхүүний улсын нөөц бүрдүүлж, чадавхыг бэхжүүлнэ” гэж тус тус тусгасан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 181 дүгээр тогтоолоор Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлийг баталсан. Уг үндсэн чиглэлд нийт 147 хууль тогтоомжийг

боловсронгуй болгохоор тусгасан ба Монгол Улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд “Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг бэлтгэж УИХ-д өргөн мэдүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хэрэгжүүлэхээр тогтсон байна.

Улсын нөөцийн тухай хуулийг 2007 онд УИХ-аас батлан хэрэгжүүлэн мөрдөж эхэлсэн ба дээр дурдсан хууль зүйн үндэслэл шаардлагын үүднээс уг хуулийг улам бүр боловсронгуй болгож Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль, төрийн бодлогын бичиг баримтуудад тусгасан үүрэг зорилтуудыг бүрэн хангах үүднээс зарим нэмэлт, өөрчлөлтийн төслийг бэлтгэх хэрэгцээ шаардлага үүссэн.

Ялангуяа “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын Урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн 7.3.3-т “Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах чадавхыг нэмэгдүүлэн, тогтолцоог бэхжүүл[нэ]гэж заасан нь гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хүрээнд орон нутгийн гамшгийн даван туулах чадавхыг дээшлүүлэх хууль, эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох үндэслэл болно.

Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж буй Улсын нөөцийн тухай хуульд улсын нөөцийг *стратегийн, батлан хамгаалах материаллаг, гамшгийн болон орон нутгийн нөөц* гэж 4 ангилан зохицуулсанаас батлан хамгаалах материаллаг нөөцийг тусад нь Монгол Улсын Батлан хамгаалах тухай хуулиар зохицуулж байна. Харин улсын нөөцийн тухай хуулиар зохицуулж буй *стратегийн, гамшгийн, орон нутгийн нөөцийг* бүрдүүлэх, хадгалах, сэлгэх, шинэчлэх, хуульд заасан нөхцөл шаардлагын дагуу захиран зарцуулах үйл ажиллагааны практик болон уг хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээнээс дүгнэн үзвэл орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх үйл ажиллагаа төдийлэн хангалттай түвшинд хүрэхгүй байна.

Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу аймаг, нийслэлийн гамшгийн бэлэн байдлыг хангах ажил шат дараалалтай явагдах, гамшиг, онцгой нөхцөл байдал тохиолдсон үед хүн амын амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, аюулт нөхцөл байдлаас амьдралын хэвийн нөхцөлд шилжих хүртэлх хугацаанд түр орон байр, хоол, хүнс, эм тариа зэрэг нэн шаардлагатай зүйлсээр цаг алдалгүй үйлчилж, аюулыг сөрж даван гарах чадварыг нэмэгдүүлэх гол хүчин зүйлүүдийн нэг нь орон нутгийн нөөцийн бараа материалыг бүрдүүлэх, тэдгээрийг хадгалах агуулах зэрэг дэд бүтцийг хөгжүүлэх, нөөцийн бараа материалын эрэлт хэрэгцээг судалгаа шинжилгээний үндсэн дээр орон нутгийн газар зүйн байрлал, байгаль, цаг агаарын зэрэг онцлогт тохирсон байдлаар хөгжүүлэхэд Улсын нөөцийн тухай хуульд зарим нэмэлт өөрчлөлт оруулах хууль зүйн үндэслэл бий болж байна.

Гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох олон улсын эрх зүйн болон бусад баримт бичгийн хүрээнд гамшиг эрсдэлд бэлэн байх чадавхыг тогтмол дээшлүүлэх, шинээр гамшиг эрсдэлийн нөхцлийг үүсгэхгүй байхын зэрэгцээ гамшиг, онцгой нөхцөл байдлыг орон нутгийн түвшнээс үндэсний, бүс нутгийн хэмжээнд ойлгож гамшгийн эрсдэлийн чадавхыг дээшлүүлэхийг уриалж байна.

НҮБ-ын Гамшгийн эрсдлийг бууруулах газраас олон улсын гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хурлыг 2015 онд Япон улсын Сендай хотноо зохион байгуулж “Сендайн үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийг баталсан.

Сендайн үйл ажиллагааны хүрээнд Монгол Улсын Засгийн газраас 2017 онд дунд хугацааны стратегийг баталсан.

Сендайн үйл ажиллагааны 2015-2030 оны хөтөлбөрийн 19 (i)-дугаарт гамшиг эрсдлийг бууруулах, гамшгийн болон онцгой нөхцөл байдлын улмаас учирч болох хохирлыг бууруулахад чиглэсэн үр дүнтэй арга хэмжээ авах асуудал нь газар зүйн байрлал, дэд бүтэц, орон нутгийн иргэдийн гамшигт өртөх эмзэг байдал зэрэг гамшгийн эрсдэлийг ойлгон гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг төлөвлөн хэрэгжүүлэн ажиллахыг үйл ажиллагааны нэг зарчим болгон тодорхойлжээ.

Олон улсын уриалга, эрх зүйн бичиг баримтад дурдагдсан шаардлага, Монгол Улсын гамшгаас хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн хүрээнд болон Улсын нөөцийн тухай хуульд заасан гамшгийн болон онцгой нөхцөл байдал тохиолдсон үед аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн хэмжээнд аюулт нөхцөл байдалтай цаг өрсөн хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалахад орон нутгийн нөөцийн хууль эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгож, үйл ажиллагааны менежментийг хөгжүүлэн гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлыг хангахад Улсын нөөцийн тухай хуульд орох нэмэлт, өөрчлөлтүүдийн үзэл санаа оршиж байгаа болно.

1.2.Практик үндэслэл, шаардлага

Улсын нөөцийн тухай хуулиар улсын нөөцийн бараа, материалыг бүрдүүлэх, хадгалах, тээвэрлэж хүргэх, шинэчлэх, захиран зарцуулах, санхүүжүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахаар заасан бөгөөд хуулиар зохицуулж буй харилцааг тодотгох, хуулийн зорилтыг хангах, хэрэгжилтийг улам сайжруулах, практикт гарч буй хүндрэл бэрхшээлийг арилгах, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хүрээнд улсын нөөцийн үйл ажиллагааг шуурхай үр дүнтэй зохион байгуулах, улсын нөөцийн бараа, материалыг бүрдүүлэх, хадгалах, хамгаалах, түүнийг хэрэгжүүлэгч байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой эрх зүйн орчинг дараах байдлаар боловсронгуй болгох хэрэгцээ, шаардлага үүссэн байна. Үүнд:

Улсын нөөцийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт зааснаар улсын нөөцийг *стратегийн, батлан хамгаалах материаллаг, гамшгийн, орон нутгийн нөөц* гэж 4 ангилсан. Хуулийн 4.2 дахь хэсэгт тухайн шатны Засаг дарга, өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын даргын шийдвэрээр бүрдүүлэх, хадгалах, захиран зарцуулах аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг, аж ахуйн нэгж, байгууллагад байх нөөцийг “орон нутгийн нөөцөд” хамааруулна гэж заасан. Хуулийн энэ заалтаар аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг бүр орон нутгийн нөөцийг бүрдүүлэх, хэрэв шийдвэрээ гаргасан бол тэрчлэн аж ахуйн нэгж, байгууллага хүртэл нөөц бүрдүүлэх үүрэг хүлээхээр байна. Хэдийгээр тус хуульд орон нутгийн нөөц байхаар заасан боловч Засаг даргын шийдвэрээр бүрдүүлсэн нөөцийн бараа, материал нь онцгой байдлын ерөнхий газрын бүртгэлд байхгүй энэ асуудлыг хариуцахгүй байна.

Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу гамшгаас хамгаалах улсын албад, аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, хуулийн этгээд нь гамшгийн бэлэн байдлыг хангах төлөвлөгөөтэй байх, гамшгаас хамгаалах орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх, зориулалтын дагуу захиран зарцуулах үүрэг хүлээсэн. Гамшгийн үед хэрэглэх орон нутгийн нөөц нь гамшиг, аюулт үзэгдэл гэнэтийн байдлаар агшин зуурт үүсэх, хүн амын амь насанд аюул тулгардаг гэдгийг ухамсарлан ойлгож, хүний амь насыг хамгаалах үүднээс яаралтай тусламж үйлчилгээнд нэн шаардлагатай хоол, ундны ус, эм, эмнэлэгийн хэрэгсэл зэрэг хүн бүрт зориулсан сав баглаа, хэмжээ бүхий байдлаар бэлтгэгдэх ёстой. Энэ утгаараа орон нутгийн нөөцийн бараа, материалыг нөөцлөн хадгалах зориулалтын агуулах, сав, хашаа, талбай зэрэг дэд бүтэц байхаас гадна, мэдээллийн программ хангамж бүхий удирдлага менежментийн тогтолцоо, мэргэшсэн, болон сургагдсан ажилтнуудтай байх нь хуулийг хэрэгжүүлэх зүй ёсны шаардлага болно.

Нөөцийн бараа, материалын байршил, тоо хэмжээг тодорхойлох, тооцоо судалгаа хийх үйл ажиллагааг ОБЕГ-аас гүйцэтгэн, Монгол Улсын шадар сайдад танилцуулж, уламжлуулан Засгийн газрын шийдвэр гаргуулж байгаа үйл ажиллагаа ньхуулиар зохицуулагдаагүй байхын зэрэгцээ, нэр төрөл, тоо хэмжээг тооцоолох тогтоосон аргачлалгүй, шинжлэх ухааны судалгааны арга зүйгүй, мэргэжлийн эдийн засагч болон худалдаа, эдийн засгийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын оролцоогүйгээр гүйцэтгэж байна. Иймд нөөцийн бараа, материалын хэрэгцээ шаардлага нэр төрөл, тоо хэмжээ, байршлын талаар тооцоо судалгаа хийх, албажуулах үйл ажиллагааг хариуцах этгээд, түүний процессыг хуульчлан тогтоох шаардлага байна.

Мөн нөөцийн бараа, материалын нэгдсэн тоо бүртгэлийг улсын хэмжээнд хөтлөх, уг бүртгэлд үндэслэн нөөцийн бараа, материалын удирдлага менежментийг хэрэгжүүлэх зэрэг бодит хэрэгцээ, шаардлагууд бий болсон байна. Тухайлбал, гамшгаас хамгаалах тухай хууль болон уг хуульд нийцүүлэн гаргасан гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг болон хуулийн этгээдүүд гамшгийн бэлэн байдлыг хангах нөөцтэй байхыг заасан. Гэсэн хэдий ч практик дээр гамшгийн бэлэн байдлын төлөвлөгөөнд тусгагдаж буй нөөцийн бараа, материал нь бодитой эсэх, чанар, хүрэлцээ зэрэг шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг үнэлж дүгнэх бололцоо байхгүй байна. Иймд гамшгийн бэлэн байдлын төлөвлөгөө цаасан дээр биш гамшиг онцгой байдал тохиолдсон үед ажиллаж үүрэг зорилтоо гүйцэтгэх бодит нөхцлийг дээшлүүлэх үүднээс улсын нөөцийн бараа, материалын нэгдсэн мэдээллийн санг үүсгэж, програм хангамжын тусламжтайгаар гамшгийн эрсдэлийн удирдлагыг сайжруулах практик шаардлагатай тулгарч байна.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулснаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх явцад практикт гарч буй хүндрэл бэрхшээлийг арилгах, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хүрээнд улсын нөөцийн үйл ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй зохион байгуулах эрх зүйн орчин бүрдэж улсын нөөцийн үйл ажиллагааны хэрэгжилт сайжирна.

Улсын нөөцийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээнээс үзэхэд гамшиг онцгой нөхцөл байдлын үед ашиглагдах нөөцийн бараа материалын хууль эрх зүйн үндэс байна. Гэсэн хэдий ч хуулийн практик хэрэгжилтэд орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх, ялангуяа гамшиг, онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед хуульд заасан нөхцөлд шаардлагын дагуу улсын нөөцийн бараа, материалыг захиран зарцуулж ашиглах үйл ажиллагаа нь төдийлэн боловсронгуй биш байна.

Нэгдүгээрт: Улсын нөөцийн тухай хуульд заасанчлан орон нутгийн нөөцийг аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг, аж ахуйн нэгжийн хэмжээнд бүрдүүлэх, хадгалах, гамшиг онцгой нөхцөл байдлын үед ашиглах үйл ажиллагааны практик хангалтгүй байна. Орон нутгийн нөөцийг аймаг орон нутагт зөвхөн малын өвс, тэжээлийн хэмжээнд ойлгож бэлтгэж, хадгалж иржээ. Үүнээс улбаалан орон нутагт гамшиг онцгой нөхцөл байдал тохиолдсон үед хүн амын нэн шаардлагатай хэрэгцээт нөөцийн бараа материалыг улсын хэмжээнд гамшгийн зориулалтаар бэлтгэж хадгалсан нөөцийн бараа материалаас ашиглах практик тогтжээ.

Хоёрдугаарт: Улсын нөөцийн тухай хуульд заасан орон нутгийн нөөцийн тухай ойлголт, хуулийн хэрэгжилт хангалтгүйн улмаас орон нутгийн нөөцийн бараа материалын нэр төрөл, тоо хэмжээг аймаг орон нутгийн газар зүйн болон гамшгийн эрсдэлийн чадавх, эмзэг байдалд тохируулан хөгжүүлсэн практик байхгүй байна. Тухайлбал, Улсын нөөцийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.3-т Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн орон нутгийн нөөцөд бүрдүүлэх бараа, материалын нэр төрлийг эрх бүхий албан тушаалтантай зөвшилцөн тогтоох гэж заасан боловч практик дээр орон нутгийн нөөцийн бараа, материалын нэр төрөл байхгүй байна.

Түүнчлэн Улсын нөөцийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн явцад нөөцийн бараа, материалыг хадгалах, сэлгэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох хэрэгцээ байна.

Нөөцийн бараа, материалыг хэрэгцээтэй үед нь ашиглах чанар, бэлэн байдлыг хангахад агуулах, сав зэрэг дэд бүтцэд шаардагдах хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, ялангуяа бараа, материалыг сэлгэх үйл ажиллагааны зардлыг бий болгох, түүний хууль зүйн үндэслэлийг тогтоох зайлшгүй шаардлагатай байна. Өнөөгийн практик дээр улсын нөөцийн бараа материалыг Улсын нөөцийн салбарууд нөөцийн бараа материалыг сэлгэх технологийн үйл ажиллагааны тусгайлсан зардалгүй, зөвхөн үйл ажиллагааны явцад өөрсдийн нөөц бололцоогоор хийж гүйцэтгэж байна.

Хоёр.Хуулийн төслийн ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээний талаар

Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.5.1 дэх заалтад заасан Хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн төрөл хэлбэрээр боловсруулна.

Хуулийн төсөлд дараах асуудлыг тусгана. Үүнд:

2.1.Улсын нөөцийн үйл ажиллагаанд хууль дээдлэх, нэгдмэл, харилцан уялдаатай, шуурхай, тасралтгүй байх, шинжлэх ухааны ололт, орчин үеийн техник, технологи, мэдээллийн сүлжээг ашиглах зарчмыг хуульчлан тусгаж, тогтолцоо, үйл ажиллагаатай нь уялдуулахаар боловсруулна.

2.2.Улсын нийт нутаг дэвсгэрт, эсхүл зарим хэсэгт нь оршин суугаа хүн амын амь нас, эрүүл мэнд, аж амьдрал, нийтийн аюулгүй байдалд шууд аюул учирсан буюу учруулахуйц байгалийн гамшиг, гэнэтийн бусад аюул тохиолдсон үед дотоодын хууль тогтоомжоос гадна Монгол Улсын олон улсын гэрээг дагаж мөрдөх зохицуулалтыг тусгана.

2.3.Нөөцийн бараа, материалын “аюулгүй байдал” гэсэн ойлголтыг тодорхойлж хуулийн төсөлд тусгана.

2.4.Улсын нөөц болон орон нутгийн нөөцийн хүрээ хязгаарыг тодорхойлж, тэдгээрийн уялдаа холбоог хангах, нэгдмэл байх, үйл ажиллагаанд шинжлэх ухааны ололт, дэвшилтэт техник, технологи, инженер, техник хэрэгслийг нэвтрүүлэх, гамшиг, ослын эрсдлээс хохирол багатай даван туулах эрх зүйн үндсийг бий болгоно.

2.5.Улсын нөөцийн тухай хуульд заасан ангилалд үндэслэн, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг боловсронгуй болгох үүднээс нөөцийн бараа, материалын нэгдсэн тоо бүртгэлийг улсын хэмжээнд хөтөлж байх эрх зүйн үндэслэлийг бий болгоно.

2.6.Улсын нөөцийн бараа, материалын хэрэгцээ шаардлагыг тооцоолох болон хэвийн хорогдол, нөөцлөх хугацаа тооцох журмыг Онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтоохоор тусгана.

2.7.Гамшиг, аюулт үзэгдлийн онцгой тохиолдолд онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын саналыг үндэслэн нэн шаардлагатай нөөцийн бараа, материалыг улсын нөөцөөс зарцуулах шийдвэрийг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд олгож, Засгийн газарт танилцуулах зохицуулалтыг бий болгоно.

2.8. Хууль зүйн техникийн шинжтэй зарим өөрчлөлтүүдийг оруулна.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар улсын нөөцийг бүрдүүлэх, салбар дундын уялдаа холбоо хангагдан, нэгдмэл байх, үйл ажиллагаандаа шинжлэх ухааны ололт амжилтыг ашиглах, орчин үеийн техник, технологийг нэвтрүүлэх, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг олон улсын эрх зүйн бичиг баримт, стандартуудад нийцүүлэх, гамшгаас хамгаалах Үндэсний чадавхыг хариуцсан нэгжийн үйл ажиллагааны эрх үндэслэл тодорхой болж, Улсын нөөцийн тухай хуулийн хэрэгжилт сайжирна.

Гурав: Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг баталснаар нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн сөрөг үр дагавар үүсгэхгүй.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн талаар

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуультай нийцсэн бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан бусад хуульд нэмэлт өөрчлөлт орохгүй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ТАНИЛЦУУЛГА

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар

Улсын Их Хурлаас 2007 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдөр Улсын нөөцийн тухай хуулийг баталж, 2007 оны 08 дугаар сарын 24-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөж эхэлсэнээс хойш 2014, 2015, 2016, 2017, 2022, 2023 онуудад бусад хуулийг батлахтай холбогдуулан түүнийг дагалдан гарах хуулиар нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулжээ.

Эдгээр хуульд оруулсан нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Улсын нөөцийн тухай хуулийн зорилго, үзэл баримтлалд шууд хамааралгүй харин гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль /*шинэчилсэн найруулга*/-д нийцүүлж Улсын нөөцийн тухай хуулийн зарим хамааралтай зүйл, хэсэгт нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулжээ.

Улсын нөөцийн тухай хуульд заасан улс орны эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах, үндэсний аюулыг байдлыг хангах, гамшгийн хор уршгийг арилгах зориулалт бүхий улсын нөөцийн бараа, материалыг бүрдүүлэх, хадгалах, тээвэрлэж хүргэх, шинэчлэх, захиран зарцуулах, санхүүжүүлэх зэрэг хуулийн зорилтыг хангахтай холбоотой үндсэн харилцааг зохицуулсан шинжтэй нэмэлт, өөрчлөлт ороогүй байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 181 дүгээр тогтоолоор Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлийг баталсан. Уг үндсэн чиглэлд нийт 147 хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгохоор тусгасан ба Монгол Улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд “Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг бэлтгэж УИХ-д өргөн мэдүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хэрэгжүүлэхээр тогтсон байна.

Иймд Улсын нөөцийн тухай хуулиар зохицуулж буй харилцааг тодотгох, зарим зүйл, хэсэгт нэмэлт өөрчлөлт оруулах замаар уг хуулийн зорилтыг хангах, хэрэгжилтийг улам сайжруулах хэрэгцээ шаардлага үүссэн.

Өөрөөр хэлбэл уг хуулийг хэрэгжүүлэх явцад практикт гарч буй хүндрэл бэрхшээлийг арилгах, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хүрээнд улсын нөөцийн үйл ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй зохион байгуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зорилгоор дараахь зохицуулалтыг энэхүү нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд тусгалаа.

Үйл ажиллагаандаа баримтлах зарчмыг шинээр тодорхойлсон. Тухайлбал, Улсын нөөц хариуцсан нэгж нь үйл ажиллагаандаа хууль дээдлэх, нэгдмэл, харилцан уялдаатай, шуурхай тасралтгүй байх, шинжлэх ухааны ололт, дэвшилтэт техник, технологи, мэдээллийн сүлжээг ашиглах зайлшгүй хэрэгцээ шаардлагатай тул уг

зарчмыг тусгасан. Ингэснээр улсын нөөцийг бүрдүүлэх, салбар дундын уялдаа холбоог хангаж, нэгдмэл байх, үйл ажиллагаандаа шинжлэх ухааны ололт амжилтыг ашиглах, орчин үеийн техник, технологийг нэвтрүүлэх боломж бүрдэх юм.

Улсын нийт нутаг дэвсгэрт, эсхүл зарим хэсэгт оршин суугаа хүн амын амь нас, эрүүл мэнд, аж амьдрал, нийтийн аюулгүй байдалд шууд аюул учирсан буюу учруулахуйц байгалийн гамшиг, гэнэтийн бусад аюул тохиолдсон үед дотоодын хууль тогтоомжоос гадна Монгол Улсын олон улсын гэрээг дагаж мөрдөх зохицуулалтыг тусгалаа. Ингэснээр гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг олон улсын эрх зүйн болон бусад баримт бичиг, стандартуудад нийцүүлэх, гамшгаас хамгаалах Үндэсний чадавхыг нэмэгдүүлэхэд ач холбогдолтой.

Түүнчлэн нөөцийн бараа, материалын аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой зохицуулалтыг тодорхой болгов.

Одоо хүчин төгөлдөр үйлчилж буй улсын нөөцийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1-т “Нөөцийн бараа, материалын чанар, аюулгүй байдал, стандарт, хадгалалтын технологийн мөрдөлтөд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хяналт тавина.” гэж заасан боловч “аюулгүй байдал”-ыг хангахыг хэрхэн ойлгох нь тодорхой бус байсныг хуулийн төсөлд тодотгож тусгалаа.

Мөн Улсын нөөцийн тухай хуульд заасан ангилалд үндэслэн, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг боловсронгуй болгох үүднээс нөөцийн бараа, материалын нэгдсэн тоо бүртгэлийг улсын хэмжээнд хөтөлж байх эрх зүйн үндэслэлийг хуулийн төсөлд тусгалаа.

Улсын нөөцийн бараа, материалын хэрэгцээ, шаардлагыг тооцоолох болон хэвийн хорогдол, нөөцлөх хугацаа тооцох журмыг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтоохоор хуулийн төсөлд оруулсан.

Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, хүн амыг хамгаалах үүднээс гамшиг, аюулт үзэгдлийн онцгой тохиолдолд онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын саналыг үндэслэн эхний ээлжинд нэн шаардлагатай нөөцийн бараа, материалыг улсын нөөцөөс зарцуулах шийдвэрийг гаргаж, Засгийн газарт даруй танилцуулах үүргийг онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний бүрэн эрхэд тусгалаа.

Хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь ____ зүйлтэй болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД ХИЙСЭН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт “Хууль тогтоомжийн төслийг баталснаар тухайн хууль тогтоомжийн үйлчлэх хүрээнд хамрагдах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлын тооцоог тухай бүр гаргаж, зардал, үр өгөөжийн харьцааг энэ хуулийн 12.1.4-т заасан аргачлалын дагуу тодорхойлно” гэж заасны дагуу хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийн үйлчлэх хүрээнд хамаарах иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Хууль тогтоомжийн төслийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоог хийх аргачлал” /цаашид “Аргачлал” гэх/-ыг баримтлан зардлын тооцоог хийхийг зорилоо.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл батлагдснаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах, бууруулах талаар санал боловсруулахад энэхүү тайлан чиглэгдсэн болно.

Хуулийн төслөөс иргэн, хуулийн этгээдийн хүлээж буй үүрэг, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг тодорхойлохдоо уг төсөл нь “нэмэлт, өөрчлөлт хэлбэрээр бичигдэж байгаа буюу уг харилцаа нь нэгэнт өмнө нь хуулиар зохицуулагдсан харилцаа байх тул хуулийн төслөөр зөвхөн шинээр бий болж байгаа үүрэг эсхүл өмнө нь хэрэгжүүлж байсан үүргийг өргөжүүлсэн хэсэгт зардал тооцох болно.

Тодруулбал, тус аргачлалд зааснаар хуулийн этгээдийн зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор төрийн байгууллагаас бусад аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхэд зарцуулах мөнгөн зардлыг, иргэнд үүсэх зардлыг тооцохдоо хууль тогтоомжоор иргэнд хүлээлгэж байгаа үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан зарцуулах цаг хугацааг тус тус оруулан тооцохоор заасан.

Иймд тус аргачлалд заасан журмыг үндэслэн зардлыг төрийн байгууллагын зардал, хуулийн этгээдийн зардал, иргэнд үүсэх зардал гэсэн гурван төрлөөр тооцож үзсэн бөгөөд хууль, тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан болно.

Үүнд:

- Хуулийн этгээд, иргэн, төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

**НЭГ: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ИРГЭНД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР**

Хуулийн төслөөр иргэдэд шинээр үүрэг гүйцэтгэхийг даалгаагүй байх тул зардал үүсгэх зохицуулалт байхгүй байна.

Иймд аргачлалд заасны дагуу цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь иргэдэд зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

ХОЁР: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичиг, “Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл”, “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”, “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах Сендайн үйл ажиллагааны хүрээг Монгол Улсад хэрэгжүүлэх дунд хугацааны стратеги”, “Гамшгийн эрсдэлийг олон нийтийн оролцоотой бууруулах үндэсний хөтөлбөр”, “Төрийн цэргийн байгууллагын хөгжлийн стратеги-2030”-т дэвшүүлсэн зорилго, зорилтод нийцүүлэн “Онцгой байдлын ерөнхий газрын 2025-2028 оны стратеги төлөвлөгөө”-г Монгол Улсын Шадар сайд баталсан.

Энэхүү төлөвлөгөөнд Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан 14 үйл ажиллагаа, онцгой байдлын байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 9 зорилтын хүрээнд 50 арга хэмжээ, төрийн байгууллагын нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 5 зорилтын хүрээнд 30, нийт 80 арга хэмжээг 4 жилийн хугацаанд хэрэгжүүлж, төсвийн ерөнхийлөн захирагчид нийлүүлэхээр боловсруулсан байна.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын 2025-2028 оны стратеги төлөвлөгөөний 9.2-д “Улсын нөөцөд стратегийн болон гамшгийн нөөцийн бараа материалыг нөхөн бүрдүүлэх ажиллагааг зохион байгуулж, 100.000 хүнийг анхдагч хэрэгцээгээр хангахаар бэлтгэн, бэлэн байдлыг хангах”, 9.4-д “Улсын нөөцийн анги, салбар, цэгийн нөөцийн барааны бүртгэл, хяналтын цахим мэдээллийн санг бий болгож хадгалалт, хамгаалалтад хиймэл оюун ухаан ашиглаж эхлэх”, 12.3-д “Онцгой байдлын байгууллагын кибер аюулгүй байдлыг хангах”-аар тусгасан. Энэхүү хуулийн төслийн холбогдох зүйл, хэсэг болон Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 4.4.4.6, 4.4.4.7, 4.4.4.8 дахь заалтууд болон “Онцгой байдлын ерөнхий газрын стандарттай хөгжлийн стратеги 2030” баримт бичгийн зорилттой бүрэн нийцэж байгаа болно.

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн **7/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн 15.1.5 дахь хэсэгт** “Энэ хуулиар зохицуулж буй нөөцөд хамаарах бараа, материалын нэгдсэн мэдээллийн сан хөтлөх журам, заавар, маягтыг батлах.” бүрэн эрхийг Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлэхээр,

4/4 дүгээр зүйлийн 4.4 дэх хэсэгт “Энэ зүйлийн 4.2 дахь хэсэгт заасан аймаг, сум, нийслэл, дүүрэг, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн мэдээллийн санд бүртгүүлэх үүрэг хүлээнэ.” гэж тусгасан.

Энэхүү үүрэг хүлээлгэж буй зохицуулалт нь Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 10.1-д “Гамшгаас хамгаалах бэлэн байдал нь дараах зэрэгтэй байна:”, 10.3-д “Өдөр тутмын бэлэн байдлын үед дараахь арга хэмжээг авна:”, 10.3.5-д “Гамшгийн болон орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх”, 34.2-д “Хуулийн этгээд нь өмчийн төрөл, хэлбэр үл харгалзан гамшгаас хамгаалах талаар дараахь үүрэг хүлээнэ.”, 34.2.2-д “гамшгаас

хамгаалах хууль тогтоомж, эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх;" зэрэг заалтуудтай нийцэж байгаа болно.

Өөрөөр хэлбэл тухайн шатны засаг дарга болон өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын дарга нь Улсын нөөцийн тухай хуулийн 4.2-дахь заалтын хэрэгжилтийг хэрхэн яаж хангасан тухайгаа хуулийн төслийн **7/15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн 15.1.5 дахь хэсэгт** заасан журам, маягтын дагуу мэдүүлэх үүрэгтэй байхаар тусгасан гэсэн үг.

Үүнээс гадна өмчийн төрөл, хэлбэр үл харгалзан **"гамшгаас хамгаалах орон нутгийн нөөц бүрдүүлэх, зориулалтын дагуу зарцуулах үүргийг"** хуулийн этгээд бүр хүлээхээр Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.2.6-д заасан байна.

Хуулийн этгээд нь нөөцийн талаарх мэдээ, мэдээллийг улирлаар¹ гарган хүргүүлэх ба "Мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүрэгт дараах агуулга багтана гэж тооцоолбол:

1. Мэдээлэл бэлтгэх;
2. Зохих маягтыг бөглөх;
3. Мэдээлэл /маягт/-ийг зохих байгууллагад хүргэх /ОБЕГ, анги, салбар/

Үүргийн агуулга	Гүйцэтгэх үйл ажиллагаа	Зарцуулах хугацаа /минут/
Мэдээлэл бэлтгэх	Тоолох, тулгах	30
Зохих маягтыг бөглөх	Бичих	15
Мэдээллийг хянах	Хянах	5
Мэдээлэл /маягт/-ыг зохих байгууллагад хүргэх	Хүргэх	10
НИЙТ		60 минут буюу 1 цаг

Тайланг жилд 4 удаа гаргахаар ДАВТАМЖ-ийн ТОО-г 4 гэж тооцоолов.

Хуулийн этгээд нь "мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүргийг нэг жилийн хугацаанд улирал тутам хэрэгжүүлэхдээ нийт 240 минут (60мин * 4) буюу 4 цаг 00 минут зарцуулна.

Хуулийн этгээд нь "мэдээ, мэдээллийг нэгдсэн санд бүртгүүлэх" үүргийг гүйцэтгэсэн ажилтныг улиралд 1 удаа 1 цагийн хугацаатайгаар илүү цагаар ажиллуулж, нөхөн амрах эсхүл Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/192 дугаар тушаалын хавсралтаар баталсан журамд заасны дагуу илүү цагийн хөлсийг олгох замаар шийдвэрлэх боломжтой.

Тухайлбал:

¹ Улсын нөөцийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.2 дахь хэсэг "улсын нөөцийн салбаруудын бараа, материалын хөдөлгөөний талаархи мэдээ болон санхүүжилтийн тайланг улсын нөөцийн салбаруудаас авч нэгтгэн, **улирлаар** гаргаж, онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд тайлагнах;

Ажилтан Б 2025 оны 3 дугаар сард ажлын 21 өдөр буюу 168 цаг ажиллахаас ажлын шаардлагаар 4 цаг илүү ажиллаж, нөхөн амраагүй бол түүнд олгох илүү цагийн хөлсийг дараах байдлаар тооцно:

Он, сар	Ажлын өдөр	Ажлын цаг	Сарын цалин хөлс
2025 оны 3 дугаар сар	21	168	1,092,000
2025 оны 4 дүгээр сар	22	176	1,144,000
2025 оны 5 дугаар сар	22	176	1,144,000
ДҮН	65	520	3,380,000

Нэг цагийн дундаж цалин хөлс = 3,380,000 төгрөг ÷ 520 цаг = 6,500 төгрөг

Илүү цагт ногдох нэмэгдэл хөлс = 6,500 төгрөг × 4 цаг × 1.5 = 39,000 төгрөг болно.

**ГУРАВ: УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛ БАТЛАГДСАНААР УЛСЫН ТӨСӨВТ
ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР**

Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг судлан үзэхэд шинэ төрлийн буюу зардал үүсгэх боломжтой үүргийг шинээр бий болгоогүй байна. Өөрөөр хэлбэл, Онцгой байдлын ерөнхий газар одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Улсын нөөцийн тухай тухай хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн хүрээнд үндсэн чиг үүргээ үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

Төрийн байгууллагад шинээр үүрэг үүсгээгүй байх тул цаашид зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй бөгөөд Улсын нөөцийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл нь төрд тусгайлсан нэмэлт зардал үүсгэхгүй гэж үзлээ.

---oOo---